

Izhaja:
vsako sredo popoldne
in soboto zjutraj.
Stane za celo leto 15 L.
» pol leta 8 L.
» četrt leta 4 L.
Za inozemstvo celo
leto 35 L.
Na naročila brez dr-
poslane naročnine se
ne moremo ozirati.
Odgovorni urednik:
Pošte Kemperte.

GORIŠKA STRAŽA

Št. 42

V Gorici, v sredo 27. maja 1925.

Leto VIII.

Nefrankirana pisma se
ne sprejemajo. Oglasi
se računajo po dogo-
voru in se plačajo v na-
prel. List izdaja kon-
sorcijski

»GORIŠKE STRAŽE«
Tisk Zadruga tiskarne
v Gorici, Riva Piazzu-
ta št. 18.

Uprava in uredništvo:
ulica Mameli št. 5,
— (prej Scuole). —

Desetletnica.

Deset let je v zgodovini zelo kratka doba. Navadno poteče, ne da bi zarezala globokejša brazde. Še v človeškem življenju razdobje desetih let večinoma ne povzroča težjih preobratov. Zato je praznovanje in obhajanje desetletnic zelo malo v navadi. Desetletnica, katere se hočemo danes spomniti, je pa pretresla celokupno človeštvo, je udarila svetovni zgodovini krvavi pečat kakor ga povestnica človeškega rodu še ni poznala.

Bilo je pred desetimi leti. Večina Evrope se je že potapljala v krvi, v naši deželi je še vladal mir, toda dušljiv mir pred nevihto. Bilo je v petek pred binškošnimi prazniki dne 21. maja. Nihče že ni več dvomil, da bo v najkrajših dneh tudi preko našega ozemlja divjala neizprosna uničevalka — vojna. Proti večeru sem z malo družbo zapuščal kot begunec solčno Goriško. Odpeljal sem se proti zeleni Štajerski, da poiščem tam večji skupini goriških okoličanov varno zavetje za dneve begunstva. Slovo ni bilo sicer prijetno, toda niti od daleč nisem slutil, da bo treba čakati na zopetno svidenje čez tri dolga, težka leta. Še manj sem si pa predstavljal, da bom našel ob vrnitvi samo še kup črnih razvalin in ruševin tam, kjer je ob slovesu v solnčnem zatonu žarela in se smejala naša lepa zemlja. Krvavi jezdec so res dodobra opravili svoj posel.

Na binškošni pondeljek, na dan vojne napovedi, je pribežalo za menoj v Zgornjo Sav. dolino, katero smo doleteli za svoje pribežališče, par sto beguncev, katerih število se je potem stalno množilo. In začelo se je begunsko življenje. Bilo je težko je koj v začetku. S seboj je vzel vsakdo le najpotrebnejše, stanovanj ni bilo in se je bilo treba stiskati z domačini po malih kmečkih hišah. Ko je pa začel primanjkovati živčev, je postal položaj še obupnejši. (Kolikor mi je pa znano so živelj begunci po taboriščih in drugih naselbinah še boli bedno.) Tej bolj telesni bolestiti se je pridru-

žilo še duševno gorje: domotožje, skrb za svojce, ki so bili raztepeni po raznih frontah, strah pred bodočnostjo, bojazen pred gospodarskim položom in razna druga temna pričakovanja. Razpoloženje in življenje našega begunca tedaj nikakor ni moglo biti zavirljivo.

Če ga obremenite še z vsemi drugimi križi in težavami, ki jih je vrgla na človeštvo grozna vojna in katere je moral tudi on bridko okusiti, potem moramo strmeti nad njegovo odporno silo in življenjsko močjo.

Priznanje, ki smo ga izrekli o našem človeku-beguncu, velja še v večji meri za tisoče in tisoče onih naših fantov in mož, ki so po raznih frontah morali vršiti svojo dolžnost, a niso pri tem nikoli pozabili na svojo domačo zemljo, ki je krvavela na neštetihih mestih. Mrzla tujina jim je vžgala še bolj plamenčo ljubezen do nje. Tudi vsi politični pregonjanci in osumljenci, od katerih so mnogi dolge mesece presedeili po ječah, z grenkobo, toda s plemenitim zanosom mislijo na zgodovinsko desetletnico.

In ko je človeštvo utrujeno in prenasličeno od lastne krvi odložilo orožje, ko so razpuščene strasti zahrepenele po oddihu, tedaj je zavriskala ljubezen po naših begunskih taboriščih in naselbinah, zagorela v srcih strpinčenih vojakov in vjetnikov in oči vseh so zastrmele tja proti solčni Goriški. In vračali so se in vrnili z matimi izjemami skoro vsi ter vstvarili na razvalinah, v katere so prišli, novo življenje. Kramp je pel svojo pesem, znoj je namakal zemljo, zemlja je rodila mlade sadove in zopet duša z radostjo uživa lepoto naše Goriške.

Vse trpljenje, vse gorje, vse pregonjanje, vse smešenje in zaničevanje, ki smo ga bili deležni v povojnih letih ni moglo preprečiti tega dela. Muke in boji desetih let so zbrusili in ojeklenili naše ljudstvo. Če bi ne bilo drugih vzrokov, bi bilo že samo radi tega razdobje teh desetih let za nas zgodovinskega pomena. — e.

Kaj se godi po svetu?

Če človek bere o političnih dogodkih v Jugoslaviji, mora nehote zmagati z glavo in vzklikniti: »Stara pesem, Hrvat se ne more pobotati s Srbom, ta pa ne s Slovincem.« Vsaj tak vtis dobijo vsi, ki zasledujejo v časnikih razvoj političnega življenja v bratski jugoslovanski državi.

Spremljana od tolikih nad njenih borcev je vzniknila mlada država. Trdna bo, so si dejali, nova zibel slovanstva ob Jadranu. Toda, kakor vidimo, ni tako. Vprašanje sporazuma med tremi narodi je še vedno tam, kjer je bilo po prvih dneh svetega navdušenja. Še vedno se bohotno razcvetajo zakulisne politične spletke; ljudstvo je razdeljeno na menda največje število strank in strančic, kar jih premore kaka dežela v Evropi; politični generali pa vidijo pred seboj le svoj strankarski cilj, ne pa splošne blaginje vseh državljanov pa naj si bodo »državotvorni« (menda niso nobene krilatice na svetu tako spačili kot to-le v Jugoslaviji) ali pa »protidržavni«. To je ravno vzrok, da delijo Jugoslavoane po sili v ta dva tabora.

Za sporazum.

Ljudstvo samo si iskreno in resnično želi vstvariti miren, skupen dom,

toda največkrat je pomanjkanje res ljudskih voditeljev velika ovira, da ostanejo te želje neizpolnjene. Dostikrat so že prišli politiki skupaj, da bi rešili vprašanje sporazuma med Srbi, Hrvati in Slovenci, ki je jedro vsega bodočega razvoja Jugoslavije, edini pravi temelj močne države, kakršno hočejo vsi trije narodi.

Ob rojstvu nove države ni nihče mislil, da bo treba toliko pogajanj, prošenj, da celo preprirov in prekanj, da postanejo vsi trije narodi enakovpravni, kakor trije sinovi istega očeta. Idealisti niso računali na različno pojmovanje politikov o novi državi. Niso vedeli, da hočejo nekateri pretirati nacionalisti le Veliko Srbijo, drugi zopet neko državo v državi na Hrvaškem in tretji zopet popolnoma drugače pojmovano samoupravno Slovenijo.

Ta različna državnopravna naziranja so morala že ob prvem srečanju trčati drugo ob drugo. Delali so se poskusi, da bi se našla neka srednja pot, a so bili že v kali zatrti radi pogajajočih se voditeljev samih.

Že v maju l. 1922. se je prvič sestal vodja hrvatskih kmetov Štefan Radić s prvakom radikalov Stojanom Protićem. Govorila sta o sodelovanju

hrvatske republikanske seljačke stranke s srbsko radikalno. Uspeha ni bilo.

L. 1923. aprila meseca je zvedel svet novico, da so prišli k Radiću v Zagreb voditelji radikalov, med njimi sam predsednik radikalnega kluba Marko Gjurčić. Hoteli so spraviti Hrvate s Srbi. Podpisali so celo neko pisanje, sloviti »Markov protokol«, ki naj bi določal posamezne točke sporazuma. A vsi, ki so se razgovarjali in računali, so delali račun brez krčmarja. In krčmar je bil zopet politični prebrisanec, stari Nikolaj Pašić.

Ko se je zdelo Radiću, da ne bo s prijateljskim prizadevanjem doma nič dosegel za sporazum, je šel v tuje države, da bi tam ustvaril javno mnenje za sporazum. Mednarodni svet naj bi potem pritisnil na jugoslovanske državnike, da se hitro reši to vprašanje. To so pa izrabili nacionalistični krogi, češ Radić prosi tuje, naj nam uredijo naše domače razmere. Dejali so, da je s tem postal veleizdajalec, ki ne sme več v domovino. Vodja hrvatskih kmetov je med tem pridno hodil od vlade do vlade po Evropi in jim dokazoval, da sede po ministrskih palačah v Belgradu sami zagrizeni Srbijanci, ki odrekajo vse pravice Slovincem in Hrvatom. Jasnno je, da tako pisanje in govorjenje pred tujim svetom ni utrjevalo bratskih vezi med Hrvati in Srbi, marveč jih še rahljalo. Pričakovana pomoč iz tujine je tudi izostala, ker so vladni fudje iz Jugoslavije tudi pridno hodili okrog in govorili baš isto kot Radić, samo v nasprotnem smislu.

Končno je Radić poskusil z Moskvo. Ni prav gotovo in še celo učeni pravnik se prepirajo o tem ali je Radić zapeljal svojo stranko boljševikom v naročje ali je le stopil v zvezo z mednarodno kmetjsko organizacijo. Gotovo pa je, da so zopet doma nacionalisti začeli vpiti, da hoče pripeljati Radić boljševike domov, da bi mu pomagali delati revolucijo. Tudi ta potovanja Radićeva so bila za sporazum brezuspešna.

Zamujen trenutek.

Po takih križevih potih za sporazum, ki so pa že vnaprej kazali, da ne pripeljejo do konca, je vendar prišel čas, ko bi lahko Radić izpolnil svojo dolžnost. Lani je v juliju prišla na krmilo vlada sestavljena iz Slovincem in Srbom, resničnih prijateljev in zagovornikov sporazuma. Ti so hoteli, naj sedaj pride Radić domov in pošlje svoje poslance v zbornico, svoje ljudi v ministrstvo. S tem bi bil prvi korak za sporazum storjen. A Štefan Radić v svoji domnevni spretnosti in vsemogočnosti, se je obotavljal, ker je hotel izsiliti od svojih zaveznikov kar največ ugodnosti za svojo stranko. Uspeh obotavljanja je bil: Davidovič in Korošec sta se morala umakniti, neiskrenega in častihlepnega Radića so pa zaprli. Sporazum je bil zopet daleč, ugodni trenutek zamujen.

Med tem so prišle volitve. Hrvatska kmetjska stranka se je še celo okrepila. Izvoljeni so bili tudi zaprti voditelji. Opozicija se je že veselila misleč: zdaj imamo večino v ljudstvu, zdaj bodo Pašić in radikalj prisiljeni, da se z nami pogajajo. Pa je spet potegnul krčmar Pašić križ čez te račune. »Ne boste,« je dejal. »Hrvatje so postali boljševiki. Naša država pa ima nekeve paragrafe, ki pravijo, da ne smejo protidržavni ljudje postati poslanci. Zato naj, ovaj, Radić ostane lepo priprt, njegovi poslanci pa doma, ker niso pravomočni ljudski za-

stopniki.« Radić je s tem igro izgubil in je moral

pasti na kolena.

Svojega nečaka Pavla je poslal v zbornico, naj tam govori, da je njegova stranka nehala biti republikanska in naj prosi milosti dosedanje nasprotnike hrvatske republikanske seljačke stranke, ki se je prekrstila v hrvatsko seljačko stranko (HSS). Pašić si je zadovoljno mel roke, ker je videl svojega tekmeca ponižanega. Da bi bil pelin še bolj grenak, je poslal Pašić v Zagreb posebno komisijo, ki naj dožene ali diše Radićevi poslanci po komunizmu ali ne.

Pohlevna jagnjeta.

Komaj je začel anketni odbor v Zagrebu preiskovati jeli so zveze radićevcev z boljševiki resnične, je ugotovil, da je Radić le včlanil svojo seljačko stranko v mednarodno seljačko zvezo, ki pa baje nima tesnih zvez z boljševiki. Anketni odbor je že na pol uradno izjavil, da bo treba vse sporne mandate Radićevih poslancev odobriti. Javno mnenje je bilo istega mnenja. Tudi v inozemstvu, posebno češki vladni krogi so z gotovostjo računali, da je prišel čas, ko se sporazumejo Srbi s Hrvati. V časopisih smo brali, kako se je anketni odbor na nekem izletu docela uveril, da so vsi Hrvatje, zlasti pa radićevci pohlevna jagnjeta, ki so jih le Pribičevići pristaši očrnil, ker se bojé, da jih ne bi več Pašić rabil. Samostojni demokratje so že bili vsi iz sebe, ker so se zbal, da jih bodo v vladi nadomestili Radićevi pristaši.

R + R.

Časniki so začeli dan za dnem pri našati naslove, ki so obsojali le iz dveh črk RR t. j. radićevci — radikalj. To je pomenilo, da pričakuje vsa javnost zveze med tema dvema najmočnejšima strankama v državi. V teh trenutkih pričakovanja je še Pašić skrivnostno obolel. Napetost se je vedno bolj stopnjevala. Glasovi o zvezi obeh strank so se vedno bolj širili tudi iz vrst radikalne stranke same.

Radikalj obračajo — Pašić obrne.

V nedeljo se je zbral radikalni poslanski klub k svoji seji. Stari »čiča Baja« je nenadoma vstal iz bolniške postelje in govoril na seji poldrugo uro. S svojim govorom je vsa dosedanja sklepanja in ugibanja prebrnil na glavo. Stari lisjak je dejal, da anketni odbor ni natančno storil svoje dolžnosti. Vsa ugibanja o zvezah Radića z radikalj da so prazna. Poslanec radićeve stranke se mandati za sedaj še ne odobre, ker je treba še čakati. Dotlej ostane isti položaj kot je; sicer pa da je on sam za resničen sporazum s Hrvati. Tako je govoril Pašić in poslanci niso upali nobene črhiniti, ampak so lepo molče zaploskali. Tako je Pašić obrnil, kar so njegovi stražarji obračali. Radić pa je izgubil še drugo igro.

Stara bajka.

V gimnazijskih razredih smo brali to-le bajko: Tantal je bil obsojen v hudo kazen v peklu; moral je stati do pasu v vodi; nad njim so se pa košatile veje polne sladkih sadežev; ko se je revež ves žejen sklonil, da bi pil, ali stegnul roko, da bi jedel, se je voda posušila, veje je pa veter visoko dvignil.

To prihaja na sporgin, ko motrimo politični vrvež v Jugoslaviji. Komaj je blizu kak sporazum, že zapiha od nekod nasprotna sapa. Radikalni poslanci so popolnoma poslušni svoje-

mu vodji. Kar on stori, vse prav stori. Nek radikalni veljak je izjavil, ko so ga vprašali za mnenje o teh dogodkih tako-le: »Ah kaj, to je tako od nas neodvisno in le v rokah g. Pašiča, da se sploh ne izplača dajati kakih izjav.«

Sporazum je zopet odložen. Radičevci se bodo morali spet okleniti opozicionalnih strank in skupno z njimi nadaljevati že štiritletno borbo, ki bo pa le kronana z uspehom, če ne bo Radič po svoji navadi napadal svojih zaveznikov.

DNEVNE VESTI.

Huda cerkvena kazen.

Pod tem naslovom smo 8. aprila t. l. na tem mestu poročali, da je Rim suspendiral tri goriške duhovnike. Takrat smo rekli, da mi za vzroke ne vemo in da se mi v to notranjo cerkveno zadevo, ki je, žal, prišla v javnost iz krogov prizadetih gospodov samih in ital. časopisja, ne bomo vti-kali. Besedo smo, kljub raznim neresničnim podtikanjem, držali. Sedaj pa se čutimo dolžne k naši prejšnji notiči poročati, da je bila dotična kazen odvzeta ozir. tozadevni dekret Rima preklican; in sicer kolikor je nam znano do sedaj za dva; to je za dr. Del Fabro-ta in msgr. Castelliza. Prvem, ki je šel v Rim, po približno dveh, drugemu, ki je bil med tem bolan, po štirih tednih. Glede tretjega ni še padla odločitev.

Pomagajte doznati resnico.

Neki dopisnik nam je poslal daljše poročilo o razgovoru, katerega je imel z nekim neznancem. Neznanec mu je pripovedoval naravnost pretresljivo zgodbo, katero je baje pre-trpel v vjetništvu na nekem otoku v bližini Sicilije, od koder se mu je posrečilo zbežati meseca januarja letošnjega leta. Med drugim je skrivnostni neznanec tudi trdil, da je v označenem kraju še mnogo vjetnikov, katerim je onemogočena vrnitev. Navedel je imena sledečih Slovencev, ki po njegovem zatrdilu ječe v temnem suženjstvu: Kosmač Ivan, Pivk Anton, Peternel Franc, Oblak Janez, Žgavc Aleš, Krašnar Karol, Kumar Kajetan, Liker Lovrenc, Jeglič Justin, Pavšič Štefan, Mrak Stefan, Pintar Ivan, Kokošar Andrej, Mozetič Marjo, Sedej Feliks in Tušar Leopold.

Ker se nam pripovedovanje neznanega tučca zdi neverjetno, nemogoče, prirojeno v izkoriščevalne svrhe, smo navedli zgornja imena in prosimo čitatelje, da nam čimprej javijo, če najdejo med njimi koga, ki se pogreša izza vojne. Uredništvo.

Rudniškim vpokojencem.

Ildrijski rudarji so poslali »Goriški Straži« dopis, v katerem se zahvaljujejo, da so prejeli po svojem posredovanjučasne dekrete za pokojnino, a pristavljajo, da bi bilo želeli, naj se jim nakaže sedaj tudi denar.

Ker sem tudi jaz mnenja, da dekreti ne zadostujejo in da se z njimi ne more kupovati kruh, sem šel brž na ministrstvo in pogledal, kaj je na stvari. Načelnik rudniškega oddelka mi je pokazal spise, iz katerih sem razvidel, da je bil odposlan denar že meseca marca in rudniško ravnateljstvo v Ildriji je z dopisom od 6. aprila potrdilo tudi prejem denarja.

Iz tega sklepam, da mora biti denar že v rokah vpokolencev, ki bodo prejeli odslej redno vsaki mesec, kar jim pritiče.

Ako bi ne bilo tako, naj me neutegoma obveste.

Rim, dne 25. maja 1925.

Dr. E. BESEDNJAK.

Osebna vest.

Veleč. g. Ivan Kunšič, dekan in konzist. svetnik v Cerknem, je dobil po dolgih prizadevanjih italijansko državljanstvo. Težko pričakovana vest gotovo ne bo razveselila samo cerkljanskih faranov, temveč vse naše slovensko ljudstvo, ki pozna gospoda dekana kot vzornega in požrtvovalnega duhovnika, zvestega prijatelja in modrega voditelja. Mi mu iskreno častitamo!

Nov zdravnik.

V soboto 23. t. m. je promoviral na graški univerzi naš rojak g. Viktor

Valič iz Skrilj na Vipavskem za doktorja vsega zdravilstva. Naše častitke!

Kostanjevica obnovljena.

Samostanska cerkev na Kostanjevici pri Gorici je obnovljena. Na binkoštno nedeljo popoldne ob 4. uri bo slovesni prenos s procesijo kipa Mater božje iz sedanje zasilne kapele v obnovljeno svetišče. Poleg laške pridige bo ob tej priliki tudi slovenski nagovor. Program procesije je razviden iz lepakov, ki so razobešeni po mestnih cerkvah.

Slovesna razglasenja za svetnike.

Pretekli teden so se izvršile zopet tri slovesne proglasitve svetnikom v Rimu. 21. maja je papež slovesno prebral v baziliki sv. Petra listino, s katero proglašča nemškega jezuita Petra Kanizija za svetnika. Nemci imenujejo Kanizija svojega »drugega apostola«. V 16. stoletju, ko je grozil s severa protestantovski val, da bo pokopal pod seboj vse nemško ljudstvo, je vstal Peter Kanizij in kot apostol preromal vso južno Nemčijo, Švico in Avstrijo ter otel te dežele za katoliško vero. Veliki zavodi v Inomostu, Dunaju, Freiburgu in drugod, kjer se šolajo mladi katoliški učenjaki, so njegovo delo. On je tudi prvi spisal katekizem, ki smo ga mi Slovenci kot prvega dobili v prestavi za šolsko rabo. Nemčija se pripravlja, da dostojno proslavi svojega vzgojitelja, pisatelja, organizatorja in apostola. — V nedeljo sta pa bili povzdignjeni med svetnice dve Francozinji iz reda šolskih sester »Sacre Coeur«. To sta s. Magdalena Postel in s. Sofija Barat. Delovali sta v 18. stoletju zlasti kot učiteljici in vzgojiteljici.

Nemarnost davčnih izterjevalnic.

Stranke prihajajo v razne urade s plačilnimi nalogi (Cartella del pagamento) radi pojasnil, oziroma rekurzov v davčnih zadevah. Davčne kartele so pa tako nemarno izpolnjene, da je strankam pri najboljši volji skoraj nemogoče pomagati. Večkrat manjka leto, obdačljivi dohodek, zamenjujejo se celo razni davki. Kartele so zelo nejasne in netočne. Člen 25. enotnega zakona za izterjevanje davkov točno predpisuje, kako morajo biti izpolnjeni davčni plačilni nalogi.

Najbolj se odlikuje v netočnem izpolnjevanju plačilnih nalogov izterjevalnica v Kanalu. To izterjevalnico opozarjamo, da naj bo pri izpolnjevanju kartel natančna in skrbna, drugače bomo prisiljeni posredovati na pristojnem mestu. Ne bomo trpeli, da bodo imeli davkoplačevalci radi nemarnosti izterjevalcev sitnosti in brezpotrebne stroške.

Optanti, varujte se mešetarjev!

V Kanalski dolini na Koroškem se širi vest, da je vlada že priznala optantom vojno odškodnino. Na ta račun se je neki inženir iz Pontebe že obogatil za par tisoč lir. Od strank je zahteval po 40, 50 in še več lir ter obljubil, da jim bo rešil vojno odškodnino.

Opozarjamo optante, da do danes še ni izšel zakon, ki bi jim priznal vojno odškodnino. Zato jim za enkrat tudi nihče ne more pomagati pri reševanju njihove vojno-odškodninske prošnje. Mešetarje pa spravite na obtožno klopi!

Varujte se sleparjev!

Vedno in vedno moramo ljudi opozarjati pred vojno-odškodninskimi mešetarji. Eden izmed teh je bil obsojen v pondeljek na sodniji v Kanalu na 10 mesecev zapora in plačilo stroškov. Enkrat prej je že bil obsojen na 10 mesecev v Trstu. Ob-

sojeni gospod G. je bil precej prefrigan, ker je vlovil na svoje limanice tudi brihtne in pametne ljudi. Imenovali bi radi ta imena, a da se jim ne zamerimo, jih rajše zamolčimo. Obljubljal je ljudem, da jim bo rešil njihovo vojno odškodnino in zahteval prispevek, da bo podkupil uradnike ter še nekaj na račun. Stranke so mu dale po 500 do 1000 lir na račun. Njihove vojno-odškodninske prošnje pa so še danes nerešene. Uместno bi bilo, da izprašajo vsi prizadeti temu možu pri sodniji kosmato vest!

Stalno poročilo.

Naši bravci so že kar navajeni, da vedno bero o potresih, požarih ali povodnjih na daljnem vzhodu, v deželi vzhajajočega solnca. Če bi imeli stalno kolono pod naslovom »Nesrečna Japonska«, bi imeli vsak dan polno. Nobena dežela na svetu ni menda pretrpela toliko gorja od naravnih nezdod kot ravno Japonska. Koncem preteklega tedna je zopet razsajal na zapadnem Japonskem hud potres. 64 kv. kilometrov sveta se je treslo, kot da bi bili iz testa. Mrtvih in ranjenih je 3000. Mesti Kinoseka in Toyonkaksoka sta zginili z zemeljskega površja. Tisoči ljudi je brez strehe. Škode je čez 70 milijonov jenov. Japonsko ljudstvo je zdaj čisto zbegano misleč, da ga preganja: božja šiba, ker ga obiskujejo večne nezdode.

Avstrijska varčnost.

Nemška Avstrija je pravi vzgled države, kjer varčijo in stiskajo na vseh koncih in krajih. Finančni minister je zdaj predlagal, naj se zniža število ministrstev le na tri. Celotno zunanega ministra bi ne bilo več, ampak bi njegove posle prevzel urad zveznega kanclerja. Na ta način bi lahko država odpustila iz službe zopet kakih 20.000 uradnikov. Odkar je začela Avstrija vleči svoj voz iz blata je že odpustila 70.000 uradnikov. Seveda povzroča ta politika velikanske socialne težave, ker vedno narašča število brezposelnih razumnikov.

Da ne opustijo navade.

Pred nekaj dnevi so vstrelili v Rovigu dva fašista. Zato so se pa fašisti v uniformah maščevali. Napadli so neko trgovino; pri nastalem pretepu je bil spet en fašist ubit. Ko je policija morilce peljala v zapor, so jih fašisti iztrgali iz rok policije in jih na mestu pobili. Pa še ni bilo zadosti. Ko so snoparji v Padovi za te reči zvedeli, so napadli uredništvo in tiskarno popolarskega lista »Il Veneto« in vse razbili. Vdrli so tudi v stanovanja in pisarne raznih socialističnih odvetnikov in tudi tam opravili svoje delo. Radi teh krvavih »navad« so bili že ostrji spopadi tudi v zbornici in senatu.

Muha enodnevnica.

Ko smo pred kratkim pisali o politiki v Belgiji, smo dejali, da nova vlada, ki jo je sestavil Van de Vyvere, ne bo dolgo vladala. To se je tudi zgodilo. Komaj dobrih 24 ur so bili novi ministri v ministrskih palačah, pa so združeni liberalci in socialisti vrgli katoliško vlado. Zdaj je kralj pooblastil liberalnega prvaka in bruseljskega župana dr. Maxa, naj sestavi novo vlado. Ne vemo, če bo bolj trajna.

Zlato na severu.

Na Izlandiji, otoku med severnim ledenim oceanom in Atlantskim oceanom, je odkril nemški inženir Keilbah bogato zlato žilo. Zlata žila je en meter debela in se vleče cel kilometer daleč. Še pred par meseci se je govorilo o revščini tega zelo visoko na severu ležečega otoka, kjer so se mogli prebivalci baviti le z ribolovom, zdaj pa naenkrat tako odkritje. Zato ni čudno, da upajo zaslediti v ledenih pokrajinah tudi premog.

Predno je Bog jezike zmešal.

Sveto pismo pravi, da je Bog ljudem zmešal jezike. Ljudstva so se ločila ob babilonskem stolpu in šla vsako svojo pot in govorila vsako svoj

jezik. Torej so morali ljudje pred nekim časom imeti skupno govoročo. To potrjuje tudi znanstvo. Berlinski jezikoslovec Albert je izkopal neko prastaro galsko-ibersko kroniko, ki sega nazaj do l. 5357 pred Kristusom. Na podlagi te izkopine, koje pristnost podpira z neovrgljivimi dokazi, izvaja, da so ljudje na zemlji govorili nekoč skupen jezik. Iz južne Babilonije ob bregovih perzijskega zaliva, razlaga učenjak, so se potem razširili različni jeziki po širnem svetu.

Smrt vojskovodje.

Pretekli petek je umrl v Londonu angleški maršal in vrhovni poveljnik vseh angleških sil v svetovni vojni sir John Denton Pinkstone French. Bil je odlikovan radi svoje hrabrosti z vsemi mogočimi odlikovanji.

Cekini.

Finančni minister v Jugoslaviji je sklenil, da bodo z junijem prišli v promet kovani novci po 50 par, po 1 in po 2 dinarja. Obenem bodo nakovali tudi 1 milijon cekinov po 20 dinarjev.

Sladke sanje.

Iz političnih krogov prihajajo vesti, da sta se razgovarjala v Rimu avstrijski zunanji minister dr. Mataja in Mussolini. Govorila sta o carinski in finančni zvezi med Avstrijo in Italijo. Iz teh pogajanj se je rodila govoroča, da se bosta obe te državi tudi politično združili in bo italijanski kralj obenem tudi avstrijski kralj. Ne rečemo, da bi ne ugajal tak zunanje-političen uspeh kakemu italijanskemu državniku, da se zopet prikupi na dvoru. Toda o njegovi izvedljivosti, ne bomo izgubljali besed.

Velikodušni nasilniki.

Iz Sofije prihajajo poročila, da bo vlada najbrže pomilostila tri na smrt obsojene zarotnike, ki niso pravčasno zbežali. Ali se hoče krvavi Cankov priljubiti ljudstvu ali je res, da so ti obsojenci pri atentatu na katedralo nedolžne žrtve?

Koliko je avtomobilov?

Po uradnih seznamih je ugotovljeno, da je bilo 31. decembra 1924. na celem svetu 21.360.770 avtomobilov. Pet šestina vseh je bilo v Ameriki, le ena šestina po ostalem svetu. Tam ima vsak 7. prebivalec svoj avto. Največ pa zopet Kalifornija, kjer se že vsak tretji človek vozi z lastnim avtomobilom.

Kako umiramo?

Vsako leto umrje na celem svetu 33 milijonov ljudi; dnevno torej 91.554 na uro 3736, vsako minuto pa 62. Več kakor bi si človek mislil; zares veljajo besede, da ne vemo ne ure ne dneva. — Povprečno živi človek 38 let; četrtina vsega človeštva umrje pred 7. letom; polovica pa pred 17! Od vsakih 10.000 ljudi doseže le eden starost sto let, od 500 le eden 90 let in od vsakih 100 ljudi na svetu le po eden 60 let. Skoro ne bi verjeli, da legamo tako mladi v grob, a je le bridka resnica.

Vsi z avtomobili.

Znani avtomobilni kralj Ford je sklenil, da bodo stali mali avtomobili le po 12 dolarjev (t. j. okoli 310 lir). Potem pa še manj; vsak človek si bo že skoro kupil avto. Ford gradi kar svoje brodogradne, da bo prevažal svoje izdelke v Evropo.

Najstarejši italijanski inženir.

V nedeljo je praznoval v Peružiji svoj stoletni rojstni dan inženir Jakob Zuchetti, doma iz Tridenta. Menda je malokateri inženir še čakal toliko dni.

Amerika nam lahko vrat zavije.

Ameriški finančni minister je prebral v zbornici dolge litanije, kjer bi morala Evropa odgovarjati: Usmilite se nas. Gre za dolgove evropskih držav v Ameriki. Največ dolga ima Francija, čez 4 milijarde dolarjev! Italija več kot 2 milijardi, Belgija pol milijarde, Češka 116 milijonov, Jugoslavija 64, Grška 17, Poljska 179 in tako lepo po vrsti vse evropske države. Kdo bo vse to plačal?

SOCIALNI VESTNIK.

Pismo naših izseljencev.

Kreuzwald, Francija.

Ker še ni bilo nikakega dopisa od tukaj, sem se namenil pisati par vrstic. Tukaj nas je veliko Slovencev, večinoma Jugoslovani, toda tudi nas goriških rojakov je precej. Večino tvorimo Cerkljani. Iz tamošnje okolice nas je približno štirideset. Boli v manjšem številu so tudi iz drugih krajev Goriške. Sedaj sta nas obiskala dva č. gg. misijonarja iz Ljubljane. Imeli smo 6 dni sv. mašo, šmarnice, opravili smo velikonočno spoved in v nedeljo imeli skupno sv. obhajilo, na kar sta se č. gg. od nas poslovila. Zahvaljujemo se gg. za njih krasne in podučljive govore ter jima želimo obilo uspeha tudi po drugih slovenskih naselbinah. Tukaj delamo v premogokopih, delo se pa lahko dobi tudi v tvornicah ali drugih podjetjih. Francija dela s polno paro, da vzpostavi svojo industrijo in izboljša gospodarsko stanje. Zaslužek pa je tukaj zelo različen; najboljši služijo izučeni rokodelci, če so zmožni tudi nemščine. Je pa večinoma akordno delo tukaj v vseh obratih, zato pa je zaslužek odvisen od dobre pogodbe in množine izgotovljenega dela. Navadna dnevna plača (Schichtlohn) pa je nizka v primeri z draginjo, ki je tukaj. To povemo, da se tam doma ne bo komu čudno zdelo, da eni zaslužijo, drugi pa ne. Francija ni vinograd Gospodov. Tukaj so prvi pogoji žuljave roke, nekoliko znanja in nekoliko sreče. Kdor še misli sem priti, naj se obrne na kakega znanca, če ga ima tukaj, da mu pošlje sprejemni list, (Aufnahmeschein), kajti Francija ne pusti nikogar čez mejo, ako nima kaj zagotovljenega dela. Potuje naj vsak na lastne stroške, da nima potem tukaj kakih obveznosti. Kdor gre potem agenta s transportom, ima res znižano vožnjo, katero pa mora potem dobro odslužiti na tistih železnih rudnikih. Kajti napravijo ti pogodbo za 6 mesecev, potem pa garaj in delaj, za plačilo pa ni nikake pogodbe. Sicer pa ne svetujem, da pridejo sem taki, ki doma še lahko izhajajo, kajti rudarjevo življenje je v vedni nevarnosti, delo naporno in Francija bo enkrat tudi polna nase-ljencev. Kdor pa res nima doma dela in zaslužka, naj pride sem, se bo vsaj pošteno preživljal in ako je zdrav in varčen, tudi prihrani kakšen frank. Da bi pa kdo kake tisočake spravljaj, nato ni misliti. Sedaj ustanovljamo Slov. društvo. Kako bo izpadlo, poročam prihodnjič. Sedaj pa pozdravljamo vse naše prijatelje in znance iz Cerklja in okolice ter tudi od bolj oddaljenih občin. — P. Obid in tovariši.

Glas državnih cestarjev.

Molčimo, zato pa misli vsakdo, ki bliže ne pozna razmer, da je naš stan

najbolj srečen in zadovoljen v sedanjih razdrapanih razmerah.

Resnica pa je drugačna. Menda ni kategorije državnih uslužbencev, ki bi bila tako zapuščenca in pozabljena kot ravno cestarji.

Naše družine stradajo, o potrebni obleki ni niti govora. Nalagajo nam samo delo na delo, ne vidijo pa naših potreb in naše bede, ki nas tira včasih v obup. Cesto, ki so poprej oskrbovali trije ali štiri cestarji so izročili enemu, ki ne ve ali naj dnevno prehodi vso cesto, ali naj se loti dela na enem mestu. Vse proge ne more temeljito vzdrževati in pretijo mu zato z odpustitvijo, ako se pa loti dela na najslabših delih ceste, mu je zopet gorje, ker je treba morda na ostali cesti nujnega popravila. Ob slabem vremenu pa prebijemo po cele noči na cesti, da preprečimo zlasti v goratih krajih velike škode, ki jih povzročajo nalivi. Kljub vsemu temu pa so ostale naše plače pri starem, o asimilaciji ni duha ne sluha. Nekateri izmed nas imajo 6 in več nepreskrbljenih otrok, kojim s pičlo plačo 280 do 350 lir ne morejo nuditi niti najpotrebnejšega.

Naša beda je velika, zato se obračamo do našega neumornega gospoda poslanca s prošnjo za blagohotno posredovanje na merodainem mestu, da bi že vendar enkrat izvršili asimilacijo, katero nam že sedmo leto obljubljajo. Zagotavljamo mu zato našo globoko hvaležnost.

Eden izmed prizadetih.

Za državne vpokojence.

Udruženje državnih vpokojencev v Julijski krajini s sedežem v Trstu je razpisalo v proslavo 25 letnice kraljevega vladanja podpore od 50—100 lir v skupnem znesku 4000 lir. Podeljevale se bodo te podpore nižjim drž. vpokojencem, vdovam in sirotam, včlanjenim v tem udruženju. Prošnje brez koleka se vlagajo do 5. junija na tajništvo (via della Zonta 5 II., Trst); *one iz dežele* pa potom pokrajinskih zaupnikov, ki morajo tudi dati točne podatke o prosilčevem premoženjskem stanju.

Nova spomenica državnih vpokojencev.

Novi odlok, ki urejuje istočasno položaj državnih vpokojencev v starih in novih pokrajinah, je v glavnem sprejet z zadovoljstvom. To so tudi pokazale številne zahvale in brzojavke raznim oblastvom in njih predstavnikom.

Posamezne točke kr. dekreta so pa vzbudile pri posameznikih resen strah. Za to je načelstvo udruženja državnih vpokojencev v Trstu, kakor tudi ostale organizacije, poslalo vladi in poslancem iz novih pokrajin 12. t. m. četrto spomenico.

V tej spomenici se zahteva odgovor zlasti na sledeče točke:

»No, mati vendar ni zbolela?« so praševali. »Pa, da!« se je glasil odgovor, »morala je leči. Zdej ji je že 63 let in to je težko breme tudi za tako kraško deblo, kot je moja mati. Toži, da jo boli ves život. Pa se nič ne ve, kaj ji je pravzaprav. Doktor tudi nič ne pove, le zdravila zapisuje.«

»No, upajmo, le najboljše!«

»Da, da, slabo pride samo po sebi!« odvrne Ana.

Toda prešli so trije tedni in stare Petrinje še vedno ni bilo na delo. Prav nič več se ji ni ljubilo vstati. Zdelo se ji je, da ima kosti stolčene. Krčne žile na desni nogi, ki so ji bile že v zadnjih delavnih dneh tako zelo nadležne, so zateleke za prst na debelo. V zadnjih dneh je postala tudi malce nadušljiva, a vsak dan jo je huje stiskalo. V postelji je bolj sedela kot ležala. Priprosti ljudje se redko motijo o svojem stanju. Tako si je tudi stara Petrinja rekla: H koncu gre.

Nekega večera, ko se je njena hči vrnila domov z dela, jo je poklicala k postelji:

1. Kako, da so izključeni od poviška oni drž. vpokojenci, ki imajo 300 (odnosno 100 lir) pokojnine?

S tem so najbolj prizadeti mali vpokojenci. To tudi ni v skladu s pokojninami v starih pokrajinah. V zakonskem predlogu večine so bili tudi za te predvideni poviški v znesku

70%. Za to predlaga Udruženje naj se ta nepravilnost ukine.

2. Kako, da je vlada sklenila, da ulomkov pod 50 lir sploh ne bo jemala v poštev (n. pr. če dobi kdo 435 lir pokojnine, mu gre povišek le od 400 lir, od onih 35 pa ne)?

3. Kako, da so deležni tudi razredi od V. naprej poviškov?

GOSPODARSTVO.

Za povzdigo sadjarstva.

Sadjarstvo na Goriškem se vedno bolj širi in kaže, da bo postalo važna veja našega gospodarstva. Posebno za gojenje breskev so se jeli ljudje zopet zanimati. Naše sadje mora tekom par let ne samo doseči predvojni izvoz, ampak ga mora tudi prekositi. Po uradni ugotovitvi kmetijskega urada v Gorici je Goriška prodala v tujino l. 1924. za skoro 3 milijone lir sadja. Če se le količikaj naši ljudje pobrigajo za sadierejo bo še večji izvoz.

Kmetijski urad v Gorici pripravlja za konec meseca junija tridnevni izlet v Massolombardo pri Ravenni, ki je eden najbolj sadonosnih krajev cele Italije. Tu se je sadjarstvo silno razvilo. L. 1914. n. pr. so sadni vrtovi zavzemali 6 hektarjev površine, danes je pa že preko 500 hektarjev zemlje zasajenih s sadnim drevjem. Vse to se je doseglo z umnim sadjarstvom. Naši sadjarji, ki se bodo

udeležili tega obiska bodo gotovo občudovali posebno dosti vrst breskev, jabolk, hrušk in sliv. Ta poučni obisk ne bo imel pomena le za sadjarje, ampak tudi za tiste, ki se bavijo z izvažanjem naših sadnih pridelkov. Kdor se namerava udeležiti tega prepotrebneega poučnega izleta, naj prosí za pojasnila Kmetijski urad v Gorici, via Trieste 43.

Pozor davkopllačevavci!

Tržaška finančna intendantca nas prosí, naj objavimo sledeči poziv:

Opozarjamo občinstvo, da poteče rok za prijavo dopolnilnega dohodninskega davka z 31. t. m. Rok se ne bo podaljšal. Mnogi pa še dosedaj niso izvršili predpisane prijave. Zato naj vsak, kogar se to tiče izvrši takoj svojo dolžnost. Okrajni davčni uradi bodo odslej naprej v to svrhu sprejemali prijave tudi izven uradnih ur in bodo šli pri sestavi prijav strankam na roko. Kdor ne bi do 31. t. m. prijavil, zapade strogim kaznim.

Pozdravi fantov - vojakov

Iz Verone.

Slovenski fantje-novinci letnika 1905 pri osmem topniškem polku v Veroni pošiljamo najsrčneje pozdrave vsem domačim fantom, in dekletom, posebno pa tistim fantom, ki morejo priti še za nami. Pašte smo se že malo privadili in tudi „lup-ki“ nam ne dela prevelike zgage, saj podplati se ne trgajo na naš račun. Pozdravljamo:

Lipičar Miroslav, korporal magg., Dol-Kal, Skrt Bogomir, Dol-Kal, Hvala Evstahij, Dol. Tribuša, Matajurč Ivan, Trnovo pri Kobaridu, Skočir Andrej, Vrsno, Princič Bazilij, Cerovo, Močnik Franc, Orehek, Ogrizek Ivan, Il. Bistrice, Kukovič Pepi, Škedenj, Mihelj Viktor, Rihemberk, Baša David, Renče, Pahor Ivan, Dol, Kolenc Jožef, korporal, Avšček, Nemeč Ivan, Bilje, Lasič Ivan, Vrtojba, Ozbol Julijan, Peč, Pamič Anton, Pazin, Nusdorfer Avgust, Duplje, Kogoj Franc, Potravno, Zorut Anton, Vedrijan, Vuga Franc, Vedrijan, Rožič Edvard, Vedrijan, Florenin Jožef, Gabrije, Spacapan Franc, Bilje.

Književnost in umetnost.

Izšle so naslednje knjige:

Ivan Cankar, Zbrani spisi I. zvezek. Založila »Nova Založba« v Ljubljani. Cena broširani knjigi je 55 Din, pol platno 70 Din, pol usnje 90 Din, po pošti priporočeno 5 Din več.

Oskar Wilde: Slika Doriana Graya, roman, iz angleščine prevedel Stanko Vurnik. Splošna knjižnica št. 50. V Ljubljani 1924. Založbe Zvezne tiskarne in knjigarne, 304 strani. Cena broš. 36 Din, vez. 44 Din.

Dr. And. Gosar: Socialna ekonomija, Splošna knjižnica — znanstve-

na zbirka zvezek V. V Ljubljani 1924. Založila Zvezna tiskarna in knjigarne 8° strani 297 + XII. Cena broš. 85 Din, vez. 95 Din. — O priliki bomo o tej važni knjigi spregovorili kaj več.

Dr. Iv. Lah, Knjiga spominov. (Ječe, Moja pot, Lan 1914.) I. V Ljubljani 1925. Založila Tiskovna zadruga. Strani 163. Broširana 35 Din, v platno vezana 45 Din, poštnina 4 Din več.

Mali Lord, roman, angleško napisala F. H. Burnett, poslovenil Karel Pribil. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena broš. 24 Din, v platno 36 Din. — Knjigo »Mali lord« lahko vsem priporočamo.

Listnica Kmetско - delavske zveze in političnega društva „Edinosti“ v Gorici.

1. Č. F., Kamnje: V Vaši zadevi je tajništvo že posredovalo.

2. V. T., Vel. Ž.: Že odposlali.

3. F. R., Črni Vrh: F. M. naj takoj pošlje tajništvu davčni plačilni nalog.

4. Županstvo, Ponikve: Pošljite dotično potrdilo na županstvo Avber, ker je prizadeti Počkar Andrej pristojen v občino Avber in istotam tudi stanuje Ponikve št. 13.

5. I. L., Črni vrh: Pošljite tajništvu razsodbo.

6. B. K., Cesta: Ob priliki zglasite se osebno v tajništvu.

7. M. M., Livek: Imate pravico. Potom županstva napravite takoj prošnjo in priložite vse potrebne listine. Prošnjo vložite na naslov: Commissione generale per le pensioni Roma, Palazzo Braschi.

Stare Mete zadnja spoved.

(Tržaška zgodba.)

Stara raznašalka časopisov Meta Petrinja je bila v vsem mestnem okraju znana osebnost. Ta okraj je obsegal faro svetega Jakoba, kjer stanujejo delavske družine, nosači iz Luke, branjevke, rokodelci, pisarji in drugi mali ljudje.

Skozi petintrideset let je raznašala »časnik« po hišah. Tako približno dvajset let so ji naročniki lista pravili »Pikolova Meta«, potem pa so se polagoma navadili imenovati jo »stara Meta«. Zakaj njeni lasje so najprej osiveli, potem pa so postali snežni. V petintridesetih letih ni — če odštejemo materinske skrbi — nikdar zbolela. Zato so se naročniki nekoliko čudili, ko je nekega jutra mesto stare Mete raznašala časopise njena poročena hči, pri kateri je starka živela. To je bilo kratko potem, ko je uredništvo javilo bravcem med mestnimi novicami, da je že preteklo 35 let, odkar raznaša gospa Meta Petrinja časopis.

»Ana, pojdi no sem!«

»Kaj pa hočete, mati?«

»Jutri zjutraj lahko pokličeš župnika!«

»Ampak, mama, zakaj pa to? Saj vam vendar ni še treba misliti na to. Ko bo zdej zime konec in pridejo gorki dnevi, vam bo kar odleglo! Malo tropinovca sem noročila z doma, homo pelin namočili, to je boljše ko vsa doktorjeva zdravila.«

Na dolgo tolažbo je stara odgovorila kratko:

»Ana, tiho mi bodi in župnika pokliči!«

Ana se je udala in je šla drugo jutro k šentjakobskemu župniku. Takoj popoldne je prišel v hišo. »No, Meta,« je prašal že na vratih, »kako gre? Saj mi že dolgo niste prinesli časnika!«

»Saj ga tudi ne bom več, gospod župnik. Tu ležim in čutim, da je najbolj pametno, če se spravim pod zemljo. Na tem pustem svetu ni več za nas stare.«

»No, no, mamica, le ne zgubite kar naglo korajže!«

»Gospod župnik, kar lepo tiho mi bodite. Jaz sem Kraševka, že vem, da mi bije dvanajsta ura. Bojim se pa ne nič. Naša Ana me je tudi začela tolažiti, ko ni treba, in sem ji morala reči, naj kar molči. Lepo vas prosim, gospod župnik, zakaj je pa Gospod Bog dal meni tako lepe zadnje dni, če ne zato, da imam čas, pripraviti se na pot?«

»Res je, mati, prav imate.« je dobrodušno pritrdil duhovnik.

»Ej pa zares, čemu hoditi kot mačka krog vrele kaše! Torej, gospod župnik, spovedala bi se rada!«

»Prav, mati, to lahko kar opraviš.« je odvrnil duhovnik, potegnul iz suknje usnjato torbico in vzel iz nje modro štolo. Poljubil je križec, ki je bil vtkan na ovratniku, postavil je stolico h postelji in sedel. Potem ko je blagoslovil stanko, ji je rekel:

»No, zdej bova skupaj šla skozi vse božje zapovedi!«

Stara Meta je sedla, pokazala na vrata, ki so peljala v spalnico njene hčere in je prosila:

8. F. G. Grahovo: Vaš dopis je tajništvo prejelo. Z dotičnim odlokom Vam je bila pokojninska prošnja zavržena. Tajništvo mora v roku 3 mesecev napraviti rekurz. Uspeha pa Vam tajništvo ne more zajamčiti.

9. L. Jež, Slap 6.: Plačilne naloge glede zastalih osebno - dohodninskih davkov je tajništvo prejelo. Ali so prizadeti posestniki če napravili kakšne korake? Kdaj so odloke prejeli? V posameznih slučajih je zelo težko uspešno posredovati. Ob priliki se zglasite v tajništvu.

10. K. Št. Vid-Orehovica 29.: Zglasite se ob priliki v tajništvu radi zaostalih davkov.

11. Ž. F., Godovič: Pravico do pokojninskega poviška imate. Dobro bi bilo, da bi se osebno zglasili v tajništvu. Če Vam pa to ni mogoče, odgovorite. Na to Vam bo tajništvo pisalo, ker rabi več in točnih podatkov.

12. K. L., Kazlje: V Vaši zadevi Vam ni mogoče pomagati.

13. N. R., Modrej, Sv. Lucija: Ali je Vaša zadeva sedaj v redu? Zakaj so Vaše listine odposlali nazaj? Kaj so Vam rekli pri uradu v Tolminu? Odgovorite na ta vprašanja tajništvu.

14. K. D. Budanje: Ali prejema že K. Č. pokojnino?

15. J. G., Bazovica: Prejeli smo podatke od 22. cestarjev. Zadevo je tajništvo izročilo poslancu Besednjaku. O uspehu Vas obvestimo. Manjkajo pa še podatki za Vouka, Ivana iz Sinadol. Pošljite nam podatke tudi za tega.

16. G. I., Kamno: Tajništvo je že pisalo v Vaši zadevi kreditnemu zavodu v Benetkah, pa ni dobilo še odgovora.

Tajništvo.

Listnica uredništva.

A. T., Srpenica: Ker so prišli prvi napadi na naše organizacije in naše ljudi od vaše strani v nasprotnih listih, ne moremo priobčiti Vašega obrambnega izpada v našem listu. Smešili bi se.

A. Ž., Log-Čezsoča: Glede prve zadeve je po našem mnenju najbolje, da se obrnete na kako lekarno. Biti morate seveda previden. Ker sam ne morete, dobite mogoče kakega zanesljivega prijatelja tu v Gorici, ki bo stopil v stik s kako lekarno. Glede druge zadeve pa dvomimo, da bi imela kak materialen uspeh. Naši listi, zlasti strokovni, so večinoma v denarnih stiskah. Sicer pa lahko napravite malo poskušnjo z listom, ki ga navajate v pismu. Pošljite mu kaj malega. Pozdravljeni!

Marijaceljan, Marijino Celje: Preveč osebno in za splošnost pre malo zanimivo. Poročajte kaj drugega!

V. V., Sušak: Tista „komisija“ je najbrže ona, ki je tudi tu po Goriškem meseca aprila delala prijave za terjatve napram bivši Avstro-Ogrski. V kolikor je pravilno napravila dotične prijave, je stvar v redu. V glavnem je pa komisija imela namen nekaj zaslužiti. Vojna odškodnina pa s tem ni nič prizadeta in naj bodo ljudje brez skrbi.

I. St. Sužid: Z odgovorom smo se nekoliko zakasneli, ker smo se obrnili na v pismu imenovana gospoda, če bi bila ona kaj vdobila. Ne spominjata se in tudi nista mogla nič najti. Ravnotako tudi mi ne. Prosimo, da nam pišete še enkrat, če ni zastarelo. Pozdrave.

L. K. Idersko: Preveč osebno, nastanejo samo vaški prepiri. Prosimo, kaj drugega.

Darovi.

Za Slovensko sirotišče: P. n. Ivan Koruza, župnik v Klani, ustanovnik 200 L, Fr. Gabrejna, žup. upravitelj, 8 L, Neimenovani 50 L, g. Fr. Širaj, kurat v Gor. Trebuši 3 L, Martin Hvala, Gor. Trebuša, 5 L, g. Jos. Kos v Otaležu 23 L. — Srčna hvala!

»Gospod župnik, če bi mi tu notri poiskali še eno blazino, bi lažje sedela zravnanja, pa brez zamere!«

Duhovnik ji je ustregel, prinesel blazino in jo je vložil h drugim pod starkin hrbet. Medtem je ona snela z žebnja na steni rožni venec in si ga je ovila krog roke. Svetinje in križci, ki so viseli na njem, so polahko zacingljali.

»No, mati, je prav tako?«
»Da, lepo zahvalim, gospod. Zdaj pa še nekaj. Zaenkrat me ni treba nič praševati. S tem lahko počakate, da sama neham. Te dni sem si vse dobro premislila.«

»Prav kakor hočete. Zdaj pa v božjem imenu začnite!«

Toda stara žena še ni bila povsem zadovoljna. Bila si je te dni napravila popolen načrt, kako naj opravi spoved. Pomolčala je malo in potem je rekla: »Gospod, še nekaj imam na srcu. Malce sitno mi je, vam kar tako meni nič tebi nič v obraz pravit svoje grehe. V spovednici je tako čedna mreža vmes. To je prijetno, ker ni videti obraza prav natanko.«

Mestne novice.

* Sv. birma v Gorici

bo letos, radi popravljania stolnice: I. v župni cerkvi sv. Ignacija (na Travniku) ob 11 uri dopoldne na binško nedeljo in bink. ponedeljek; ob 5 uri popoldne na binško nedeljo. II. V knezadškofijski kapeli ob 5 uri popoldne na binško ponedeljek, ob 7 uri zjutraj (po sv. maši) od torka do sobote v binško osmini.

* Goriško stolnico

so začeli, kot smo svoječasno napovedali, v tem mesecu popravljati. V ta namen je bilo potrebno, da so odstranili iz cerkve ves mobiljar: orgle, spovednice, stole, omare, svečnike, oltarne kipe, prte itd. Še le sedaj vidimo dobro, koliko popravil je treba. — V glavnem ostane vse pri starem. Le kor za pevce bo dvignjen do višine stranskih galerij; da ne omenjamo drugih malekosti sprememb.

Med popraviljem stolnice ima kapitel kor, sv. maše itd. v cerkvi sv. Antona (na starem trgu); krsti, poroke in pogrebi pa se vršijo v cerkvi Imakulate. Večje slovesnosti bodo gotovo v cerkvi sv. Ignacija, kot nam pričajo letošnje binkošti.

* Pristop iz bolniških blagajn. Po vladnem odloku z dne 28. febr. t. l. zamorejo obvezanci vpisani v bolniških blagajnah iste premeniti le 2krat v letu in sicer vsako polletje, to je s 1. julijem in s 1. januarjem.

Oni, ki mislijo pristopiti s 1. julijem iz okrajne bol. blagajne v Slovensko bol. blagajno, t. j. k Slov. podpornemu društvu v Gorici, ali pa nasprotno, morajo po zakonu najmanj 1 mesec prej odjaviti blagajni, kjer so sedaj vpisani. Za ta semester je čas do 1. julija.

Kaj je novega na deželi?

Kobjeglava.

Na binško ponedeljek ob 3. uri popoldne bo priredilo naše prosvetno društvo veselico s tem-le sporedom: 1. Italijanska deklamacija. — 2. »Tri ptice«, deklamacija. — 3. E. Adamič »Večer«, mešan zbor. — 4. »Krojač in čevljar«, kuplet (2 osebi). — 5. V. Vodopivec »Pevska koračnica«, mešan zbor. — 6. »Dnevnik«, igra v 3. dejanjih. — 7. V. Vodopivec »Naša zvezda«, mešan zbor. — 8. »Prismojenci kaznjenci«, šaljivi prizor. — 9. Dr. Franc Kimovec »Marko skače«, mešan zbor. — Med odmoru svira »Goriški godbeni krožek«.

Višnjevik.

En dober gospodar in vzgleden kristjan je manj pri nas. Jožef Erzetič, p. d. Martinov, se je 13. maja peljal v Gorico, kjer si je v bolnišnici dal operirati gnojno bulo. Ta operacija je bila brez nevarnosti. — Ker je trpel na kili, se je dal pregovoriti, da se je dva dni kasneje pu-

Stara žena v snežnih lasih je malo zardela.

Duhovnik je imel potrpljenje s to čudno ovčico božjo in ji je dobrosrčno odgovoril: »Ampak, mati, na bolniški postelji to pa ni mogoče.«

»Gospod župnik, če vam smem povedati, na kaj sem si mislila. Kako bi pa bilo, če bi držala rešetke med vašim ušesom in mojim obrazom?«

Župnik je bil presenečen in srce mu je šlo na smeh, česar pa ni pokazal. Misli si je: »Res, prav do pičice si je žena vse pripravila.« glasno pa je dejal: »Dobro je, mati, da vam bo le lažje!«

»O, gospod župnik, je že vse pripravljeno, sem se z Ano zmenila! Tam na naslonjaču leži rešetke!« — Župnik je vstal, šel po lepo, svetlo oribano rešeto in ga dal starki v roke. Potem je spet sedel in je položil roko za uho, ki je bilo obrnjeno proti spovedanki.

Meta pa je v ponižni resnobi pravila svoje grehe.

Ko je stara mamica v revni sobi začela s spovedjo, se je v nebesih

* Koncert v Gorici. Opozarjamo javnost, zlasti ljubitelje lepe umetne in narodne pesmi, da se pripravljajo goriška »Mladika« za svoj pomladanski koncert. Dosedanji nastopi so se kaj častno obnesli. »Mladika« si je znala pridobiti enega najbolj priljubljenih slovenskih skladateljev, da ji je prepustil šest svojih še neobjavljenih skladb. Te bo podal kot novost »Mladikin« zbor na tem koncertu.

* Goriške slovesnosti ob desetletnici vojne napovedi.

Za preteklo nedeljo so se v Gorici zelo pripravljali, da na slovesen način proslave dan, ko je Italija sklenila, da tudi ona stopi v vojno. Na starem pokopališču se je kljub neprestanem dežju zbrala množica dostojanstvenikov, šolskih otrok in vojaštva, da prisostvuje polaganju temeljnega kamna za spomenik padlim Goričanom. Druga slovesnost se je pa vršila via Mameli pred hišo, kjer ima »Straža« svojo upravo. Tu so vzdali spominsko ploščo poročniku Sebastianiju iz Rima, ki je prihitel z oddelkom vojakov, da pogasi ogenj, ki je nastal, ko je udarila v to hišo avstrijska granata. Sredi gašenja pribrenči druga granata in ubije hrabrega junaka, ki se je žrtvoval za druge. Tudi mi se klanjamo spominu moža, ki je postal žrtev dolžnosti in človekoljubja.

* Mestno županstvo nas obvešča, da se odslej naprej ne bo smel več uporabljati za odlaganje smeti in odpadkov kraj na podaljšani via Alvarez, dokler se dotični prostor ne uredi. Za odlaganje smeti in odpadkov bodo zdaj služile stare struge pri tovarnah v Stračicah.

Tomaj.

V torek 12. maja ob 2. uri zjutraj je mirno v Gospodu zaspala gđč. Frančiška Čeh, nečakinja blagopokojnega preč. g. kan. Matije Sila in njegova 30 letna zvesta postrežnica. Bila je jako močna in zdrava oseba, obolela je komaj pred par dnevi. Doma je bila iz Povirja, kakor preč. g. kanonik. Sedaj bodo kar tri osebe istega rodu pokopane na istem pokopališču v Tomaju. Oče preč. g. kanonika Matevž Sila je namreč tudi tu

pokopan. Pokojnica je bila dolgoletna zvesta članica nekdanje Mar. dr. in 3. reda sv. Frančiška.

Divača.

V nedeljo 10. maja se je vršila tu slovesnost v proslavo 150letnice obstoja župnije. Sedem dni prej je bila vsak večer v cerkvi pobožnost s pridigo domačega g. župnika. Slovesnost se je zaključila v nedeljo s procesijo, pri kateri je bilo več sosednjih duhovnikov. Cerkev je jako lepa (na deželi težko kaka lepša), da bi le ne bila tako majhna. Vidimo lepe umetniške oltarje, zlasti krasen kip Srca Jezusovega na glavnem in N. L. G. presv. Srca na levem stranskem oltarju. Ima več umetniških slik v prezbitterju, sploh cerkev nima, kakor mnoge druge, golih praznih sten. Dalje ima barvan marmornati tlak, večno luč s 4. svetilkami, lepe zastave. Svetla je tudi dovolj; želeti bi bilo še, da bi se v slikarstvu upoštevale bolj bele in svetle barve. Za to slavnost je bila seve še bolj oplešana.

Očividec.

Iz Sv. Lucije ob Soči.

V nedeljo dne 7. junija t. l. ob 4. in pol uri popoldne priredi »Čitalnica« s prijaznim sodelovanjem tolminskega orkestra svoj prvi koncert, na katerem se bo izvajala poleg drugih pevskih in orkestralnih točk tudi P. H. Sattnerjeva: »Jeftejeva prisega«. Sosedna društva so naprošena, da ta dan ne prirejajo veselice.

Sedlo.

V četrtek na Kristusov vnebohod 21. t. m. je naša deklinška Marijina družba priredila podučno veselico z jako bogatim sporedom. Med drugimi točkami sporeda so dale igralko navzočemu občinstvu lep užitek in mnogo zabave z deklamacijami 1. Dante Alighieri: La Divina Comedia, spev XXXIII. 2. Malčka Anka se je izkazala s »Proslavo maja« od očeta R. F. 3. Z igro »Goslarica Naše liube Gospe«, v 4. dejanjih. 4. Venček narodnih pesmi, F. Ferjančič. 5. Z veseloigro »Jeza nad petelinom in kes« igra v 2. dejanjih. 6. Deklamacija »Kraljica majnika« in nazadnje kaj ima ženski spol najraje 7. »Kofek«, kuplet narodnih pesmi, F. Ferjančič. Družbenice so se res potrudile, da so se kljub kratkemu času za to dramatično veselico precej dobro pripravile in zato v vsako točko nastopile precizno in gotovo. Vsa čast in hvala za to gre vsem, ki imajo pred očmi predvsem le dobro vzgojo in izobrazbo naše mladine. Odbor se hvaležno zahvaljuje vsem domačinom in okoličanom ter bolj oddaljenim vdeležnikom za mnogo-brojno vdeležbo. Igra se je vršila na prostem, zato je sedelo nekaj majhnih Čahečkov po drevesih zunaj okrog igralnega prostora in tudi nekaj jih je smuknilo zadej za plahto in med občinstvo. Nekateri osebe, ki jim še vedno mrzi Marijina zastava, so le od daleč stale in radovedno poslušale in opazovale, kaj se godi v Sedlu.

nasmehnil Gospod Bog in je poklical angeljskega fantička in mu je naložil, naj prinese dolžno knjigo stare Mete. Potem je Bog položil roko na uho angelja, da je ta mogel slišati, kaj pripoveduje stara mamica skozi rešeto duhovniku. Ljubi Bog mu je ukazal, naj knjižico — bila je ozka in tenka, tenka, ker Meta je imela mnogo dela in malo časa za greh — odpre, in naj briše vse spovedane grehe. Angelj je storil. Prav lahko delo je imel, ker grehi so bili vpisani prav po isti vrsti, po kateri si je ženska vsak večer spraševala vest. Včasih pa je angelju obstala roka in je dejal Gospodu Bogu: »Toda ravno-kar pravi o grehu, ki ni vpisan!« Bog se je nasmehnil in je odvrnil: »Vedi, otrok, priprosto srce sebe strogo sodi!« — Tako so ti listi postali beli ko sneg in srce tam spodaj tudi.

Tudi duhovnik je spoznal preproščino in nedolžnost stare ženske duše in ni nič prašal in je dejal le: »Odvežem te tvojih grehov...« In je še dodal ljube in priproste besede božjega Sina. Starica se mu je zahvali-

la, pa mu je z otroško zaupljivostjo in iskrenostjo dejala: »Da, gospod župnik, naj bo kar hoče, če poslušam, kaj je rekel naš Odrešenik, se mi kar milo in tiho stori v srcu.«

Ko so ji drugi dan prinesli sveto popotnico, ni delala velikih priprav, kot pri zadnji spovedi. Zakaj resnično, to je bila njena zadnja spoved. Osem dni pozneje se je tudi prav rada volje pustila položiti v ozko posteljico tam pri sveti Ani.

Ko pa njena hči Ana, ki je pode-dovala po materi službo raznašalke, govori o ljubi ranjki mami, tedaj posije skozi solzne oči vedno solnčen smehljaj, če pripoveduje o čudnih pripravah pri zadnji spovedi mami-ce. — Župnik jo je v tihi vedrosti prašal, zakaj je tako zelo oribala rešeto. Ana pa vedno sklene svojo pripoved o zadnji spovedi mamice z vzklikom:

»Moja ranjka mati je bila svoje žive dni dobra, prava žena, s Kraso doma!«

Podgora.

Preteklo nedeljo smo imeli v farni cerkvi redko cerkveno slovesnost. Po zaslugi našega neumornega g. kurata smo dobili nov križev pot, čigar slovesna posvetitev se je izvršila v nedeljo popoldne. Le škoda, da je hud naliiv oviral večjo slovesnost. Č. pater Romuald je po lepem nagovoru posvetil podobu. Naš novi križev pot naredi na splošno zelo ugoden vtis. Okvirji iz macesnovine so kaj prikladni, le slike so nekoliko preveč žive. V cerkvi pa še vedno dosti manjka. Cerkvene klopi, orglje, spovednice, stranski oltarji itd. Orglje so že v delu, klopi tudi, veliko oltarno sliko farnega patrona bo pa začel najbrže drugi mesec slikati nek priznan umetnik. Tako upamo, bo tudi Podgora doživela dan, ko se bo njena farna cerkev popolnoma dvignila iz ruševin in se bo pod krvavo Kalvarijo razlegal glas njenih zvonov tisočim mrtvih v spomin, živim v opomin.

Plesi so v Podgori spet začeli z vso vnamo. — Komunistični strah je še vedno velik bav-bav. Načelnik tukajšnje komunistične sekcije je pa tudi menda več dni v tednu zaprt kot pa doma. Za 1. maja so ga 2 dni prej aretirali in šele 2 dni pozneje izpustili. — Veselo znamenje za prihodnost je pa društveno življenje. Vrlji fantje in dekleta se prav pridno gibljejo. Le naprej, brez ozirov na desno in levo, Vam kliče Vaš prijatelj.

Pevma.

Na vnebohod smo imeli pri nas neke vrste obsedno stanje, prav kakor smo brali v »Straži«, da je na Bolgarskem. Popoldne okrog 4. ure so ljudje videli, kako drvi skozi Podgoro cela četa orožnikov proti pevmškemu mostu čez Sočo. Domačini in izletniki meščani so strmeli, kaj to pomeni. Pa ni bilo nič tako strašnega. V goriški bolnišnici je umrl nek znan komunist iz naše občine. Njegovih somišljenikov komunistov se je zbralo pri pogrebu zelo veliko število. Pogrebni sprevod se je pomikal proti mostu. Onkraj mosta pa naletijo pogrebci na vrsto orožnikov, ki so za branili vsem iti naprej proti Pevmi. Le voz s krsto je oddiral na pokopališče. Med pogrebci je nastala zmešnjava, zlasti, ko so orožniki potegnili iz vrste kakih 20 oseb in jih aretirali. Nato so cesto proti Pevmi zaprli in ni smel nihče ne v vas ne nazaj. Pod noč so pa močne orožniške patrulje hodile okrog mosta. Drugo jutro je pa že večina zaprtih komunistov pripela skozi Podgoro domov, nekoliko v »ročcah« seveda. Hujšega ni bilo.

Šturije.

Pevski zbor izobr. društva v Šturijah priredi dne 30. t. m. na binško soboto ob 8. zvečer in 31. t. m. na binško nedeljo ob 4. popoldne veselico, ki obstoji iz sledečih pevskih točk: 1. V. Bellini »Norma«, mešan zbor druidov in duhovnic iz opere »Norma«. — 2. E. Adamič »Fantovska«, moški zbor. — 3. V. Vodopivec »Ptici«, mešan zbor. — 4. Fr. Ferjančič »Šivilja«, ženski zbor. — 5. Fr. Gerbič »Rožmarin«, moški zbor z bariton solo. — 6. H. Sattner »Pozimi iz šole«, mešan zbor. — 7. R. Orel »Beneške narodne«, ženski zbor. — 8. V. Vodopivec »Dekle, daj mi rož rudečih, moški zbor. — 9. E. Adamič »Narodna«, mešan zbor. — 10. A. Grum »Venček narodnih«, mešan zbor. — Prireditve se bo vršila ob vsakem vremenu v obširnih in pokritih prostorih lesnega trgovca g. Fr. Repiča. Vstopnice bodo v predprodaji v trgovini g. R. Štucina. Začetek točno ob določeni uri.

Zalošče.

V torek dne 19. t. m. je v cvetju mladosti mirno v Gospodu zaspal 22-letni Mirko Rojic. Pokojnik je bil miren in priljubljen mladenič. Ravno ko se je izučil za kolarja je moral odriniti k vojakom. Po osemnajstih mesecih se je vrnil k svojim in veselo upal: težki časi so minuli. A varal se je.

Najbrže pri vojakihi si je nakopal kal jetike, ki ga je spravila sedaj v pre-zgodnji grob. Odkar se je vrnil je ves čas bolehal in hiral in v torek ga je Vsemogočni poklical k sebi! Pogreb pokojnika se je vršil na praznik Svetega križa. Pogreba so se vdeležili znanci iz domače in bližnjih vasi. Spremljali so ga domači fantje in dekleta. Pri odprtem grobu mu je pevski zbor pod vodstvom g. org. Josipa Saksida zapel zadnji pozdrav. V miru počivaj, dragi Mirko. Ostalim naše globoko sožalje!

Velike Žablje.

Ker se nekateri naši fantje zgražajo nad dopisom v »Gor. Straži« št. 36, ter ob enem sumijo g. Maksa Troha, da je on dopisnik ter kričijo, da plačajo nekateri 5 drugi 10 lir, ako bi izvedeli za dopisnika, jim javljam, da sem dopisnik jaz, ter jih ob enem pozivljam, da darujejo omenjeno nagrado — mesto meni — za sklad »Gor. Straže«, za katerega darujem v dober vzgled sam in prvi 5 L. Upam, da se ne vržejo v krave, ker sicer izgubijo še tisto malo spoštovanja in obzira, katerega imam do njih. — Glede društva se pa vam, gospoda, ni treba kar nič razburjati in kričati, da nočete društva in da ne greste vanj, kajti društvo nima z mojim dopisom nobenega stika. Torej še enkrat: dopisnik dopisa iz Velikih Žabelj v 36. št. »Goriške straže« sem jaz in ne g. Maks Troha. Glede moje obljube, da se vidimo imenom, pa potrpljenje. — *Vekoslav Troha*, kmet in posestnik, Velike Žablje 20. (Op. ured.: Vsled preobilice gradiva se je dopis nekoliko zakasnil.)

iz Čiginja.

Preteklo nedeljo je priredil »Prosvetni krožek Selo - Kozaršče - Čiginj« svojo prvo javno veselico, ki je po splošni sodbi dobro izpadla. Igrali so Finžgarjevo ljudsko dramo »Razvalina življenja« in burko »Lažizdravnik«. — Odbor se tem potom iskreno zahvaljuje vsem, ki so pripomogli prireditvi k uspehu. Zahvala gre posebno g. A. Kodermacu, ki je z veliko gorečnostjo in požrtvovalnostjo vodil režijo drame, kakor tudi nad vse požrtvovalnemu in vrlému g. režiserju burke. Tudi se odbor zahvaljuje cenjeni družini Hrast, ki je radevolje odstopila velik prostor in šla sploh pri vsej prireditvi na roko; tako tudi tamburaškemu zboru iz Volč, ki je oživil program z izbornimi in lepo igranimi skladbami ter bratskemu svetlucijskemu društvu za lepe kulise, ki so mnogo pripomogle, da je prišlo izvajanje igralcev do polne veljave. *Odbor.*

Vrsno.

Kmalu bo 20 let, odkar je legel k večnemu počitku naš nepozabni pesnik Simon Gregorčič. Jako rad je opeval krasoto planinskega raja, neprenehoma je klical »Nazaj v planinski raj«, v katerem je želel imeti tudi svoj zadnji počitek. Doli ob bistri Soči pod mogočnim Krnom počiva sedaj, ter gleda, kako izpolnjujemo njegove nauke. Materijelno na zelo slabem stališču, se je začela mladina vendar zavedati, da življenje je le malo vredno, ako se ne skušamo na razne načine bistrirati srca in um. Vsak ve, da tega ne dosežemo ne s plesi, ne s popivanjem, ali pa na kakšne slične načine, ampak da tako še le vedno bolj propadamo. Za izobrazbo se moramo posluževati pač drugih sredstev. Po tem premišljevanju so se mladeniči iz vasi Vrsno odločili, da krenejo po drugi poti, ter so ustanovili dne 16. t. m. Prosvetno društvo. Fantje, dekleta in možje le korajžno naprej, akoravno je tudi ta začetek težaven in videli boste, da nam bo to delo obilno poplačano. Skrbeti moramo, da zgine ves plevel iz naših src ter da ostanejo same nežne cvetke v planinskem rajju, kar bo nam vsem in našemu pok. vaščanu pesniku Simonu Gregorčič v čast in ponos. — Dal Bog obilo dobrega sadu!! *Vaščan.*

Lom.

Preteklo nedeljo je priredilo naše Prosvetno društvo veselico. Vreme ni bilo ugodno in marsikdo je dvomil nad primerno udeležbo. Veselo smo pa bili presenečeni, ko smo zagledali pred seboj popolnoma polno dvorano. Je pač res, da vzorna organizacija premaga tudi vreme. Pri predstavi so bili poleg številnih domačinov navzoči tudi gostje prosvetnih društev iz Lokovca, Avč, nadalje udeleženci iz Kala, Sv. Lucie in celo iz Gorice. — Igralci so uprizorjali igro »Krivoprišežnik«. Vloge so rešili zadovoljivo, Križevac in Veronika mestoma prav dobro. Škoda, da občinstvo ni umevalo igre, kar je pričal parkrat smeh pri zelo resnih prizorih. Pevski zbor, ki je nastopil že z izbranimi modernejšimi skladbami, je bil precej številen, a vsled mlajših glasov sorazmerno šibek. Prireditve dela čast lomskemu društvu in njegovemu pridnemu režiserju in pevovodju g. Pavšiču. Po prireditvi se je razvil prijateljski večer, pri katerem sta spregovorila par primernih, bodrilnih besed zastopnika okrožja in Prosv. zveze. Vkljub grdemu vremenu je bil ta dan za nas lep.

Prosvetno društvo »Sloga« v Lomu naznanja, da se na splošno željo ponovi igra »Krivoprišežnik« na binško nedeljo dne 31. maja. — K obilni udeležbi uljudno vabi *odbor.*

Lokavec nad Kanalom.

Pomladansko delo je končano. Za obilni trud pričakujemo dobro letino. Najstarejši ljudje ne pomnijo tako slabe pomladi kot smo jo imeli letos; delo smo končali šele v drugi polovici maja. Da bi nam Bog dal obilo blagoslova in boljšo letino kot je bila minula.

S 1. aprilom se je otvoril v Čepovanu redni poštni promet. Pošto vozi avtomobilna zveza Gorica - Čepovan. Hvala gre vsem tistim, ki so se potegovali za to. Kaj pa bo z našo poštno nabiralnico? Pred vojno in med vojno je tudi v Lokovcu uradovale pošta vsak dan razen nedelje. Sedaj pa prinašajo pošto iz Čepovana samo 3krat na teden: ponedeljek, četrtek in soboto. Pošta je treba iti iskat in tudi pošiljatve mora vsak sam nositi v dotično hišo. Če pride n. pr. pismo v ponedeljek, naslovljenec pa nima časa med tednom, da bi šel iskat, mora čakati do nedelje, da dobi po sv. maši pri cerkvi. Ako ni naslovljenca pri cerkvi, pride pismo skozi sto rok morda le srečno na pravi cilj. Pripeti se pa tudi slučaj, da mora biti kdo že med tistim tednom v kakem uradu, a radi nerednega poslovanja zamudi. Kdo je odgovoren? Zgodil se je tudi slučaj, da je hodilo pismo iz Čepovana v Lokovec, ki ni oddaljen več kot pol ure, celih 15 dni. Komu pripisemo krivdo? Tukajšnja poštna upraviteljica ne ve, da radi nerednega uradovanja marsikdo zakasni rok za uradne zadeve in so včasih riskirana cela premoženja. Zato prosimo malo več obzirnosti in reda v poslovanju in izpolnjevanju dolžnosti! Ali bi mi ne mogli doseči, da se tudi v Lokovcu vpelje redna, dnevna pošta, ker je zveza med Čepovanom in Gorico redna? Pozivljamo tudi tuk. županstvo, da se zavzame za to zadevo in uredi poštno uradovanje, kakor je bilo pred vojno? Če ne bo nič pomagalo, bomo prisiljeni iskati pomoči pri poštenem ravnateljstvu v Trstu, da ne bo ljudstvo trpelo. Sicer pa se še oglasimo v tej zadevi, če poklicani ne bodo storili nobenega koraka za prid in blagor občanarjev. *Več prizadetih.*

Tukaj se je pripetila spet nesreča s strelivom, ki bi kmalu zahtevala človeško življenje. Dne 19. t. m. je šel 17 letni mladenič Josip Šuligoj grabit steljo za živino. Ko je potegnil z grablji listje, grozno počil in Josip se zgrudi ves okrvavljen na tla. Prihite

domači in vidijo ubogega mladeniča okrvavljenega in razmesarijenega na tleh. Še isti večer so ga prepeljali v bolnišnico v Gorico, kjer je dobil hitro pomoč. Odrezali so mu 2 prsta na roki, vendar pa druge rane niso nevarne. Ob cestah leži še vedno dokaj streliva, ali se ne bo nobena oblast potegnila, da ga spravi proč in stem prepreči še druge nesreče? Bog se nas usmili!

Straža pri Cerknem.

Prosvetno društvo na Straži pri Cerknem vabi vsa sosedna društva na veselico, ki se bo vršila na bink. ponedeljek ob 2. popoldne v prostorih g. Pirih-a ob vsakem vremenu. Prihite v polnem številu!

Idrijske novice.

Hišnim posestnikom - kmetom v idrijskem okraju!

Pretečeni teden je posredoval pri idrijski davkariji zaradi hišnega davka glavni tajnik Kmetško - delavske zveze dr. Bitežnik. G. davkar mu je izjavil:

1. Oprostil sem hišnega davka vse kmečke posestnike, ki imajo hiši primerno zemljišče;

2. »bajtarjev« na Cerkljanskem in hišnih posestnikov v idrijskem okraju z majhnim zemljiščem nisem mogel oprostiti, ker sem opravičeno mislil, da morajo imeti poleg svoje-ga kmetovanja tudi še druge dohodke.

Dr. Bitežnik mu je odvrnil, da se godi cerkljanskim »bajtarjem« in majhnim hišnim posestnikom velika krivica, ker je njihov gospodarski in socialni položaj mnogo slabši, kot pa položaj močnih kmečkih gospodarjev. G. davkar se je vstrajno skliceval na zakon, ki je po njegovem mnenju nasproten majhnim posestnikom.

Dr. Bitežnik pa je izjavil, da zakon ne dela nobene razlike med močnim in šibkim kmečkim posestnikom. Za oproščenje kmečkih poslopij hišnega davka je merodajno samo to, da živijo njihovi lastniki in njihove družine izključno od kmečkega dela na svojem zemljišču. Mnogo »bajtarjev« in majhnih posestnikov pa živi v resnici le od kmečkega dela na svojem zemljišču. četudi je dejansko njihovo življenje trdo in nečloveško. Na to je g. davkar odgovoril, da ne more davkarija vsakega posameznega slučaja do dna preiskati.

Tajnik Kmetško - delavske zveze je g. davkarju javil, da bo predložil seznam majhnih hišnih posestnikov, ki so bili po krivici obdačeni. G. davkar se je s tem strinjal.

Zato prosimo skupine K. D. Z. in krajevne odbore v Črnem vrhu, Sp. Idriji, Cerknem, Godoviču in v drugih občinah idrijskega okraja, da pošljejo čimprej tajništvu Kmetško - delavske zveze seznam vseh onih majhnih kmečkih posestnikov, ki živijo s svojimi družinami izključno le od kmetovanja na lastnem zemljišču in ki so bili kljub temu obdačeni s hišnim davkom.

Tajništvo K. D. Z.

Pozor!
Naša zavarovalnica
„L'UNION“

— Gorica —
se je preselila s svojim
uradom
v Via Barzellini št. 2
I nadstropje.

Ker nam ni bilo mogoče vsled tehničnih ovir preje naznaniti vsem duhovnim sobratom in znancem tužne vesti, sporočamo, da je Vsemogočni k sebi poklical zvestega služabnika, preč. g.

Ivana Jareca,

duhovnega svetnika, kurata v pokoju in vikarijatnega upravitelja na Kamnem pri Tolminu.

Previden s sv. zakramenti za umirajoče je po daljšem bolehanju v 74. letu zatisnil svoje oči dne 20. t. l. v zdravilišču sv. Justa v Gorici. Njegovo truplo je bilo prepeljano v Tolmin dne 22. t. m. in naslednji dan pokopano na pokopališču pri Sv. Urhu.

Zahvaljujemo se vsem za globoke izraze sožalje. Posebno se zahvaljujemo za pomoč in tolažbo v boleznih nepozabnega ranjkega preč. msgr. Jos. Ličanu, preč. g. Antonu Rutarju, preč. g. Cirilu Sedeju in vsem številnim duhovljanom ter družini Ščekovi v Gorici.

Dalje se zahvaljujemo za prisrčen in časten sprejem v Volčah in Tolminu ter tudi za spremstvo na zadnji poti ter za vse vence in cvetje; predvsem se čutimo dolžne izreči zahvalo vsej č. duhovščini, posebno preč. msgr. Iv. Rojcu za pretresljivi govor, šolskim oblastem, duhovljanom iz Kamnega, tolminskim pevcem, dekl. Marij. družbi, tretjemu redu ter vsemu ostalemu občinstvu.

Dragega pokojnika priporočamo v blag spomin in molitev.

Tolmin, dne 23. maja 1925.

Žalujoči sorodniki.

Zanimivosti.

Ena minuta.

»Celo večnost je trajala ta minuta,« reče ta in oni, ko je bil v smrtni nevarnosti. Da je minuta res dolga, je zelo nazorno pokazal nek državni pravdnik v Ameriki. Na neki jadrenici je bil umorjen zakonski par. Sum je letel na krmarja. Ta je pa pred sodniki dokazal, da je bil ob istem času nekje drugje; le za eno minuto ni mogel spričati, kje bi naj bil. Državni pravdnik je trdil, da je morda ravno v tej minuti izvršil zločin; zagovornik ga je smeje pobijal. Tedaj vzame državni pravdnik uro iz žepa in reče proti občinstvu: »Zdaj bom štel do šestdeset, vi pa pazite!« Ljudje so v grobni tišini zrlji na pravdnika, ki je mirno štel z uro v roki. Obtoženec je postajal vedno bolj bled. Po celi večnosti je minuta potekla. Porotniki so se šli posvetovati; obsodili so krmarja na smrt. Ta je nato priznal svoj zločin.

ŠTEDILNIK Sparherd) skoraj nov je na prodaj v trgovini Chebat, via Rastello št. 8.

Občni zbor

Kmečke posojilnice na Šentviški gori bo v posojilničnih prostorih

z običajnim dnevnim redom

7. junija t. l. pop. ob 3.

Načelstvo.

Kmečka Posojilnica v Rojskem

ima

na binkostni ponedeljek dne 1. junija t. l. ob 1/2 4 pop. svoj

redni občni zbor.

1. Poročilo tajnika.
2. Odobritev rač. zaključka za 1924.
3. Določitev obrestne mere.
4. Slučajnosti.

Ako ob 1/2 4 ni zadostno število združnikov, se bo vršil ob 4h pop. drugi občni zbor, ki je sklepčen tudi pri najmanjši udeležbi članov. Odbor.

ZENSKA, ki bi hotela prevzeti kuhinjo na svoj lastni račun naj popraša Via Casale št. 29, Gorica.

VOJNI ODŠKODOVANCII!!! Kupim več stavbenih vojniških odškodnin (s konkordatom ali brez njega), eventuelno tudi s stavbenim prostorom. - Ponudbe na upravo pod šifro „Stavba“.

Valuta.

Dne 26. maja si dobil:

za 100 franc. frankov	127.— do 127.50	Lir
za 100 belg. frankov	124.— do 126.—	Lir
za 100 švic. frankov	487.— do 490.—	Lir
za 100 češ.-slov. kron	74.20 do 74.70	Lir
za 100 dinarjev	41.90 do 42.30	Lir
za 1 šterling	122.50 do 122.80	Lir
za 1 dolar	25.10 do 25.20	Lir
za 1 zlato marko	5.92 do 5.98	Lir
za 100 avst. kron	0.0352 do 0.0357	Lir

Beneške obligacije.

Dne 26. maja: Srednji kurs L. 77.50, v Trstu 77.35; v Milanu 76.50, v Rimu 77.20 L.

Občni zbor

Kreditne zadruga v Tolminu

se bo vršil

dne 7. junija s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Ugotovitev računskega zaključka za l. 1924.
4. Sprememba pravil.
5. Volitev načelstva in nadzorstva.

Ako ne bo ob določeni uri zbranih zadostno število članov, ki se bo vršil občni zbor pol ure kasneje ne glede na število članov.

K obilni vdeležbi vabi odbor.

Redka priložnost. — Proda se zaradi družinskih razmer po zelo nizki ceni žaga Lanz lokomobil 46-50 konjskih sil polno jermenik, Esteres 75 cm široka cirularna žaga. Krasna lega ob okrajni cesti 10 m od železniške postaje Poljčane. Obširen prostor za skladišče lesa. Pripravno tudi še za kakšno drugo podjetje. Cena din. 450.000. — Podrobna pojasnila daje Anton Grundner, Poljčane, Jugoslavija.

Oglas.

Razpis službe občinskega tajnika.

Naznanja se, da je do 10. junija t. l. razpisana služba občinskega tajnika v tukajšnji občini z letno plačo L 6000 in L 400 za aktivno službo v smislu potrjenega organičnega pravilnika.

Prosilci morajo predložiti pravilno opremljene prošnje pri podpisnem zupanstvu do 10. junija t. l. Natančnejša pojasnila se pošljejo na zahtevo.

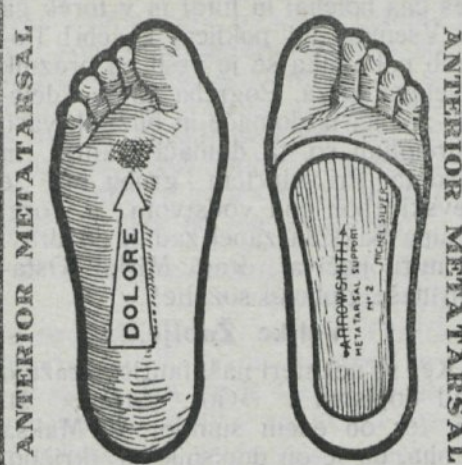
Županstvo v Drežnici, dne 22. maja 1925.

BERGINC, zupan.

»VINARSKA ZVEZA« v Gorici, Via Mameli 8 (Via Scuole) razprodaja pristna naravna vina svojih večlanjskih zadrug, po zmerno nizki ceni.

POSOJILA NA AMORTIZACIJO V 10—35 LETIH, navadna in agrarna posojila za nakup živine, preskrbam v najkrajšem času. Ravnotako brezobrestna državna posojila na starostno obrabo in priboljšek na stavbe. Pisarna Anton Trampuž v Gorici, via Garibaldi št. 20 l. nad.

Noge si lahko ozdravite

ako razumno uporabite ZDRAVILNO SREDSTVO

ARROWSMITH

Pravico prodaje za Italijo in Svico imajo: - RAPPETTI & QUADRIO - MILANO - Foro Bonaparte 74 in Galleria De Cristofolis in v posloplju Cobianchi na Stolnem trgu.

SPECIALIST za nožne bolezni sprejema, daje pojasnila in navodila za UPORABO

V GORICI v čevljarnici ALLO STIVALONE Raštel št. 10, dne 28. maja t. l.

Širite „Goriško Stražo“!

V MODREJU JE NA PRODAJ hiša z nekaj gozda ter 2 težka voza. Hiša stoji sredi vasi ob cesti in je pripravna za vsako obrt. Več pove lastnica Lucija Velikonja, Modrej 47, Sv. Lucija.

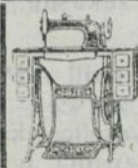
Karol Draščik, pek in sladčičar v Gorici sprejema o priliki birme, različna naročila. - - - „Rešte“ kolačev, šatulje ter drugo fino pecivo. - Postrežba poštena!

Dr. IVAN SMERCHINICH

prej zdravnik-radiolog v „Rudolfovi“ bolnišnici na Dunaju, zapriseženi izvedenec v radiologiji.

Gorica, Semeniška ulica 24 (v hiši BADER)

Odprto tudi ob nedeljah.

„Mundlos“ šivalni stroji „Göricke“ dvokolesa — — — belgijske puške se vdobe le pri Josipu Kerševaniju-Gorica

Piazza Cavour št. 9

Mehanična delavnica, Piazza Cavour šte. 5.

PODRUŽNICA

Ljubljanske kreditne banke v Gorici

Corso Verdi „Trgovski Dom“

Telefon št. 50 — Brzozjavni naslov: Ljubljanska banka

Delniška glavnica	CENTRALA	Rezerva SHS
in rezerve:	LJUBLJANA	Din.
Din. 50,000.000		10,000.000

Podružnice: Brežice, Celje, Črnomelj, Kranj, Maribor, Metkovič, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst.

Sprejema hranilne vloge in jih obrestuje: na vložne knjižice po čistih 4% (davek plača banka sama). Na tekoči račun ter proti odpovedi najbolje po dogovoru.

Sprejema tudi dinarske vloge in jih obrestuje najugodnejše. — Izvršuje denarna nakazila na tu in inozemstvo. — Nakupuje in prodaja svakovrstne valute, vrednostne papirje in srečke.

Plača vedno priznana najvišje dnevne cene za obveznice vojne odškodnine (bone).

Izvršuje sploh vse v bančno stroko spadajoče posle najkulantnejše.

Teod. Hribar (nasl.) - Gorica

CORSO VERDI 32 - - (hiša Centr. Posoj.)

Velika zaloga češkega platna iz znane tovarne Regenchart & Raymann, vsakovrstno blago za poročence kakor tudi velika izbira moškega in ženskega sukna. **Blago solidno!** **Cene zmerne!**